

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Piątek dnia 17 Listopada r. s. 1833 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 10 Listopada.

Naywyższy Reskrypt.

Do Pana Jenerała Jazdy Hrabiego Witta.

Hrabio Janie Józefowicz! Odnaczające się we wszystkich względach wypełnienie włożonego na was nader trudnego i ważnego obowiązku na urzędzie Warszawskiego Wojennego Gubernatora, równie, jak niezmordowane trudy i czynność wasza w dwukrotnym naczelnictwie nad Armią Działającą w czasie nieobecności Naczelnego jej Wodza, Jenerała Marszałka Polnego, Xięcia Warszawskiego Hrabiego Paskiewicza-Erywańskiego, w przeciagu którego zachowaliście karność i dobry porządek we wszystkich wojskach, Armią tę składających, zjednały wam zupełne prawo do odznaczającego waszego uznania, które niniejszym przyjemnie Mi jest wam oświadczyć.

Zostaję na zawsze ku wam przychylnym.

Car'skie-Sielo Na autentyku podpisano własną Jego Cezarskiego Mości ręką: NIKOLAJ.

— CESARZ JEGOMOŚĆ, łaskawie przyjąwszy, złożony JEGO CESARSKIEJ MOŚCI przez Pana Zarządzającego Ministeryum Narodowego Oświecenia exemplarz książki: *Rossya i Batory, Dramma historyczne*, Nayłaskawiej udarował autora jej, Rotmistrza Barona Rosena, brylantowym pierścieniem. (R. I.)

Ukazy Rządzącego Senatu.

Przez Naywyższy Ukaz, dany Rządzącemu Senatowi d. 6 grudnia 1828 roku, rozkazano: „wszystkim odstawnym rang niższych, którzy otrzymali na wojnie kalectwo, niedozwalające im zajmować się gospodarskimi pracami, i zaświadczone przez Komitet 18 sierpnia 1814 roku, albo na teyże ośnowie, przez miejscową Zwierzchność Woyskową, oddawać nazawsze jednego z synów kantonistów, podług wyboru oycy, ażeby syn spokojną czynił jego starość, i był ulgą w gospodarskich zatrudnieniach.“ A przez Naywyższy rozkaz 1830 roku, objawiony w Ukazie Rządzącego Senatu 27 listopada tegoż roku, dozwolono oddawać im, za prośbami, synów z czynney nawet służby. W następstwie wynikło pytanie: ażali należy oddawanych na ośnowie tych ustaw kalekom rang niższych synów, po śmierci oyców, odbierać do woyskowej wiedzy, lub zostawiać nazawsze w cywilnym zawiadywaniu, dla opatrzenia rodziny? CESARZ JEGOMOŚĆ, na rozwiązanie tego pytania, w dniu 30 przeszłego września, Naywyżey rozkazał raczyt: „postanowić za prawidło: jeżeli po śmierci skaleczonego szeregowego okaże się, że syn jego jest już lat zupełnych i wszedł po nim w osiadłość, tedy zostawiać takich w cywilney wiedzy; w przeciwnym zaś zdarzeniu powracać ich do wiedzy woyskowej.“

— Rada Państwa na połączonych Departamentach Spraw Cywilnych i Duchownych i Ekonomii Państwa, tudzież na Powszechnym Zebraniu, rozpatrzywszy przełożenie połączonego zebrania pierwszych trzech Departamentów Rządzącego Senatu względem zapytania: dokąd mają wpływać z pniewszczyzny i sztrafowe pieniądze, uzyskiwane za samowolne rąbanie lasów w spółnych posiadłościach skarbu i prywatnych osób? i rozdziałając opinią Rządzącego Senatu w tey rzeczy, znalazł jednak, że przy uzyskaniu pniewszczyzny i sztrafowych pieniędzy, za samowolne rąbanie w obrębach wspólnego posiadania skarbu i ludzi prywatnych, sprawiedliwość wymaga niezwłocznie wynadgradzać niemi tych, których części w tych spółnych obrębach będą wiadome, a zatem po-

stanowiła 1): w tych leśnych obrębach wspólnego posiadania skarbu i osób prywatnych, gdzie części tych posiadłości, chociaż nierozgraniczone, ale względnie miary wiadomo, ile do kogo należą dziesięcin, z pniewszczyzny i sztrafowe pieniądze, uzyskane od samowolnie rąbiących, dzielić, nie wstrzymując, między skarbem i prywatnymi osobami w miarę części, ile ich komu w tych obrębach należy. 2) Jeżeli zaś o częściach tych wiadomość nie jest jeszcze wyświecona, wtedy uzyskane od samowolnie rąbiących z pniewszczyzny i sztrafowe pieniądze odsyłać do Izby Powszechney Opieki dla przyrostu z procentów, a po ukończeniu rozgraniczenia dzielić je z zebranymi procentami takimże sposobem, jak powyżey tego postanowiono.“

— W naywyżey potwierdzoney Opinii Rady Państwa, dnia 20go września tego roku, o rozciągnięciu niektórych operacyi Kantoru Rzyckiego Banku Handlowego wyrażono: „Rada Państwa na Połączonych Departamentach Spraw Cywilnych i Ekonomii Państwa, tudzież na Zebraniu Powszechnym, rozpatrzywszy przedstawienie Ministra Skarbu, o rozciągnięciu niektórych operacyi Rzyckiego Kantoru Banku Handlowego, przez opinią postanowiła: 1) dozwolnić w Rzyckim Kantorze Banku Handlowego pożyczki na zastaw biletów Inflantskiego i Estońskiego systematu kredytowego, z wydawaniem po 70 kopiejek za rubel, na też terminy, jak przyjmują się bilety Kommissyi umorzenia długów i bankowe; i 2) Zamiast naznaczonych w ustawach Kommissyi umorzenia długów sześćdziesięciu od sta, przy przyjmowaniu biletów jej na pożyczkę, naznaczyć potrącanie ich w Banku Handlowym i Kantorach jego, za sześcioprocentowe po dziewięćdziesiąt, a za pięćoprocentowe po osmdziesiąt kopiejek od rubla podług nazywalney ceny.“

— Gdy ukazem 22 grudnia 1785 roku oznaczony jest zupełny wiek płci męskiej, w którym osoby jej mogą rozrządzać same sobą, majątkiem swoim bez kuratora i opiekuna, nie pierwey, jak po upłynieniu dwudziestego pierwszego roku; przeto podług tego, uważając całe zgodnym z prawidłami zdanie Pana Ministra Skarbu, iż włościanie skarbowi, przed dójściem zamierzonego wieku nie mogą bydź dopuszczani dla przechodzenia do stanu mieskiego, Rządzący Senat postanawia: wszystkim Izdom Skarbowym przepisać, ażeby one, tak skarbowych włościan, jako i mieszczan, którzy nie doszli jeszcze zupełnego wieku, nie dopuszczali: pierwszych zapisywać się do stanu mieskiego, a ostatnich przenosić się do innych miast, nie rozciągając jednakże ograniczenia tego, na tych z nich, którzy przechodzą do stanu mieskiego, albo przenoszą się do innych miast ze swymi oycami lub matkami, albo innymi ich krewnymi, przy których liczą się familiach. (G. S.)

Odessa d. 28 października.

Nadzwyczajny Poseł Wysokiej Porty, Achmet Pasza, w dzień przyjazdu swojego do naszego miasta, przeszłego wtorku, odwiedził J.W. P. Jenerała-Gubernatora. W następnych dniach oglądał tutejsze edukacyjne i dobroczynne zakłady, zaszczycając odwiedzeniem swym Ryszelskie Liceum, Instytut szlacheckich Panien, Szpital mieski, Dom opatrzenia ubogich i t. d. — Liceum Ryszelskie odwiedzał Pasza we środę, dnia 25 t. m., towarzyszony od wielu osób swego orszaku, i był spotkany przez P. Kuratora tutejszego okręgu edukacyjnego, spólnie z Dyrektorem Liceum. Poseł oglądał wszystko

w takim stanie i porządku, jaki co dzień jest zachowywany, zwracając szczególną uwagę na część naukową. Na żądanie jego, w jednej z klas gimnazjalnych uczniom zalecono było nakreślić kartę jeograficzną pasma *Bałkańskiego* z przyległymi częściami *Rumelii*, i karty niektórych państw europejskich, przy czém Poseł czynił zapytania o różnych drobnych szczegółach; w drugiej klasie uczeń przekładał, przypadkiem naznaczony, wyjątek z łacińskiej *Chrestomatii* na język francuzki: w matematycznej klasie zadawane były do rozwiązania różne zadania jeometryczne. W *pierwszej* klasie Licealney, gdzie wtedy dawana była historia starożytna, czynione były studentom w języku francuzkim pytania z dziejów starożytnego Egiptu i w powszechności Afryki; w *drugiej*, gdzie wykładana wtenczas była lekcya *Historii Naturalney*, Poseł zwrócił swą uwagę na rysunki anatomiczne, kolekcya rzadszych owadów, i przypatrywał się niektórym przedmiotom mikroskopicznym. Obeyrzawszy Gabinety Fizyczny i *Historii Naturalney*, również Bibliotekę; Poseł i cały orszak zapisali swe imiona w osobney księdze znakomitszych gości.— W końcu Poseł przeszedł do izby jadalney, gdzie uczniowie zebrali się już na obiad; po jej obeyrzeniu, oświadczył życzenie skosztować potraw, i jadł z dwóch półmisków. Rozpytując się dokładnie o wszystkich częściach liceum, z ciekawością nayważniejszą łączył zawsze odznaczające swe podobanie — W Instytucie Szlachejnych Panien, Poseł z naywiększym zadowoleniem oglądał pokoje piękney budowy, w której pomieszczony jest ten zakład, książki, sexterna, robotki ręczne wychowanie, i oświadczył życzenie, słyszeć kilka sztuk muzyki i śpiewu, które były grane i śpiewane przez panny. (*G.S.P.*)

Warszawa d. 21 listopada.

J.W. Hr. Strogonow, Dyrektor Główny Kom. Rząd. Spraw Wew. Duch. i Ośw. Publicz., wyjechał do Petersburga. (*Gaz. Codz. War.*)

P R U S S Y.

Berlin dnia 12 listopada.

Wielkie młyny prochowe zostały ztąd przeniesione w bliskości warowni Spandau, gdzie centralna fabryka prochu założoną będzie.

W zagranicznym urzędzie panuje nadzwyczajna czynność; ciągle gońcy do Petersburga i Wiednia odchodzą i ztamtąd przychodzą. Uministra *Ancillon* odbywają się konferencye, na których bywają Austriacki i Rossyyski Posłowie. Sprawy hispańskie nie mogą same ciągle bytć rozważane, gdyż już od niejakiego czasu porozumiano się: jak, w razie obcey interwencyi i innych ważnych wypadków, postąpić wypada. Mówią, że nie chcą przypuścić obcego wpływu na sprawy niemieckie, jak to pewien lord w przeszłym roku zamyślał. (*Gaz. Codz. War.*)

— Dnia 16 —

J. K. W. Xiążę *Wilhelm Adalbert*, przybył tu z zamku *Fischbach* na Szląsku.

Gazeta Düsseldorfska pod d. 10 b. m. donosi: Dnia dzisiejszego w mieście naszym rozpoczęły się posiedzenia czwartego zgromadzenia prowincjonalnego Seymu Reńskiego.

Marszałek *Maison*, Poseł Francuzki do Dworu Cesarsko-Rossyyskiego, przybył d. 12 b. m. do *Düsseldorfu*, w podróż z *Paryża* do *St. Petersburga* i dnia następnego po południu w dalszą wyruszył drogę.

Towarzystwo dla zachęcenia i podniesienia muzyki w *Düsseldorfie*, ma zamiar w dzień *S. Cecylii* (22) wyprawić wielką muzyczną uroczystość pod kierunkiem dyrektora muzyki *Mendelssohn Bartholdy*. (*Al. Pr. St. Zeit.*)

A U S T R Y A.

Wiedeń d. 8 listopada.

Austriacki gońiec przybył z *Paryża* z ważnymi depeszami względem Hiszpanii. Oczekujemy tu powrotu angielskiego Posła *Sir Frederic Lamb*,

mającego należeć do ważnych układów, nad którymi wielkie gabinety pracują. Zdaje się, że francuzkiemu i angielskiemu Rządowi wiele na tém zależy, ażeby Rząd Królowey *Izabelli* ustalił się i przez wszystkie Mocarstwa był uznany.

— Dnia 9 —

Wczoraj Xiążę *Metternich* dawał wielką ucztę dla *Hrabiego St. Aulaire*, dziś *Rossyyski Ambasador* daje ucztę dla tegoż Posła.

Praga dnia 1 listopada.

Rozstawione w Czechach włoskie pułki, które w skutek rozmaitych ubytków, o wiele mniej są liczne, niż wszystkie inne, mają teraz bytć uzupełnione przez nowy nabór rekrutów w *Lombardzko-Weneckiem Królestwie*. Dokompletowanie to zdaje się bytć tym potrzebniejszem, że Czechy i Morawia są bardzo ogołocone z woyska: pułki albowiem tych prowincy stoją teraz po części we Włoszech, po części w wyższej Austrii. Nie wypada atoli z tego sądzić, iż ten środek jest przedsięwzięty w celu utrzymania wewnętrznego porządku: gdyż dopiero niedawno otrzymali mieszkańcy Morawii i Czech naypochlebniejsze dowody zupełnego zaufania w nich swojego Dostojnego Władcy. (*Gaz. Codz. War.*)

Gazeta Powszechna donosi z *Wiednia*, iż Xiężna *Berry* ma zamiar na czas krótki udać się do *Pragi*, do swej familii, a potem ze swym małżonkiem w *Toskani* osiąść.

4 listopada w dawnym klasztorze *Mererau* pod *Bregenz* w Tyrolu, potém na koszary zamienionym, wybuchnął pożar, w którym czterech żołnierzy zginęło, a 30 do 40 tak się opaliło, iż wątpia, azali z tego wyszć będą mogli; daley zgorzało do 16 koni wojskowych. Pewna kobieta uratowała swe życie, skoczywszy z trzeciego piętra i zawisłszy na gałęziach drzewa. Miano nie bezzasadne podeyrzenie, iż ogień podłożono, znalaziono bowiem przedtem i pismo, zapowiadające, iż, nim nastąpi niedziela, znowu ponowi się pożar.

Zara (Dalmacya) 29 października. W *Lesina* stanęły na kotwicy, 21 b. m., dwie handlowe brygantyny pod banderą grecką, na których się znajdowała dywizya Grecko-Bawarskich strzelców, pod dowództwem kapitana *Gösmann* Stojące w tém mieyscu woyska Cesarskie przyjęły cudzoziemców ze wszelką życzliwością, okazując pomoc, jakiej ostatni potrzebować tylko mogli. Następnego dnia rano, około godziny 6, wymienione okręty udały się w dalszą drogę do *Morei*. (*Al. Pr. St. Zeit.*)

N I E M C Y.

Hanau 10 listopada.

Podług wiadomości (powiada *Gazeta Hanau-ska*): i tu pomiędzy czeladnikami krawców stało się jawném żądanie nowości. Pragną oni skrócenia czasu roboty w sobotę wieczorem, żądają mieć w niedzielę śniadanie i wieczrę. Ponieważ trudność ta nie została usuniętą przez starszych cech, przeto ma bytć poddana pod sądowe rozstrzygnięcie.

Monachium d. 10 listopada.

J. K. W. Małżonka Królowica Pruskiego *Fryderyka*, rano (w poniedziałek) z *Monachium* do *Norymbergi* ojedzie. J. K. W. Małżonek jej dzisiaj dla odwiedzenia Królowey wdowy *Karoliny* uda się do *Tegernsee* i wieczorem powróci do stolicy.

N. Królowa, wdowa, *Karolina* oczekiwana jest między 14 a 15 b. m. z *Tegernsee* w *Monachium*. J. K. W. Małżonka Następcy tronu Pruskiego, dzień swych urodzin (13) jeszcze w *Tegernsee* obchodzić będzie.

— Dnia 11 —

Przybył tu Królewsko-Wirtemberski Minister spraw wewnętrznych Hr. *Beroldingen*.

Hannover d. 13 listopada.

Podług obliczenia, dokonanego d. 1 lipca b. r. królestwo *Hannowerskie*, miało 239,151 domów mieszkalnych i 1,642,670 mieszkańców, prócz wojska.

Marburg d. 1 listopada.

Stany zgodziły się na wydawanie summy 22,000 talarów ze skarbu państwa, pod ogólnym zajęciem kosztów na ulepszenie Uniwersytetu Marburskiego i postanowienie to przestały do utwierdzenia Rządu. O zaprowadzeniu niedostającego do tej fakultetu teologii katolickiej, już na pierwszym Seymie była mowa. Potrzebę tego zaprowadzenia wskazywała zwiększona liczba wyznawców wiary Rzymsko-Katolickiej w elektorstwie Heskiem, przez przyłączenie prowincyi Fuldy. Nawet z Xięstwem Nassauskiem zawarto umowę, aby kosztem Rządu jego i tameczni katolicy teologowie, w Uniwersytecie Marburskim, ku większemu wydoskonaleniu się odbywali naukę. Na ten cel już i professor w katolicko teologicznym oddziale uniwersytetu Marburskiego, był mianowany. Lecz nieprzewidziane przeszkody ze strony Stolicy Apostolskiej, oparcie się Biskupa i Kapituły w Fuldzie, uczeniu się katolickich teologów z tamecznej dycezyi, gdzie w Seminarium pomienieni teologowie dostatecznie się w swoim powołaniu sposobią, wstrzymały wykonanie tego zamiaru i poczynione w tym względzie zniweczyły układy.

Frankfort dnia 13 listopada.

Królewsko-Niderlandzki Poseł w Paryżu Baron Fagel, o którego przybyciu do Frankfortu rozliczne gazety wiadomość, za nowinę wielkiej wagi podawały, przejechał tedy, tylko w powrocie z podróży, dla rozrywki do Włoch i Szwajcaryi przedsiębraney. (A. P. S. Z.)

RZECZY NIDERLANDZKIE.

Haga dnia 6 listopada.

Dla zapobieżenia dalszemu zbiegostwu, zostaną wszyscy w czynnej Hollenderskiej służbie znajdujący się Niemcy z wojska uwolnieni.

— Dnia 8 —

Dowiadujemy się, iż Xiążę Schwarzenberg zupełnie dopiął celu swojej misyi w interessach Belgijsko-Hollenderskich. (Gaz. War.)

— Dnia 9 —

Mówią, że Xiążę Oraunii odjedzie do Petersburga. (Gaz. Codz. War.)

— Dnia 10 —

Dnia 4 t. m. uczniowie uniwersytetu w Gröningdze wyprawili świetne widowisko isticia w maskach przez miasto. Przedstawiało ono tryumfalny wjazd Kolumba do Barcelony, po pierwszym jego wróceniu z Ameryki. Orszak poprzedzała wielka muzyka, dalej ciągnęła gwardya piesza wielkiego meża, co odkrył Świat-Nowy, Amerykanie, z Królem na czele, w narodowych strojach, łukami i strzałami uzbrojeni, maytkowie z papugami i innemi pstrych kolorów ptakami, cztery wozy, kosztowną zdobyczą ładowane, Kolumb ze swym orszakiem, Król Hiszpański wśród Grandów hiszpańskich i Duchowieństwa w licznych orszaku, wszyscy na koniach, w świetnych ubiorach, w towarzystwie niosących pochodnie. Tyśiące widzów postępowały za tym tłumnym orszakiem, od 7mej do 9tej godziny wieczorem trwającym, którego nie przerwał żaden przypadek. (All. Pr. St. Zeit.)

Antwerpia dnia 2 listopada.

Zeszłej nocy było bardzo gwałtowne wezbranie rzeki i na morzu musiała wielka panować burza. Szczęściem tama, przerwana pod Brucht, już tak dalece została naprawioną, iż zdołała się oprzeć weiskaniu się wody do naszych błoni. (G. W.)

Bruksella d. 5 listopada.

Królestwo Ichmość dnia 10 h. m. powrócą z Paryża do Laeken.

— Dnia 7 —

Monitor donosi, że Król dnia 12 h. m. osobiście znajdować się będzie przy otwarciu Izby.

W Independant czytamy: „Półkownicy Wilmar i Trumper, znajdujący się jeszcze w Zonhoven; pomimo znacznej biegoty tych officerów, nie można jednak było w niczem się zgodzić z Hollenderskimi dyplomatami, gdyż ci nie byli opatrzeni należytemi upoważnieniami. Gdy instruk-

cye i pełnomocnictwa są jeszcze z Hagi oczekiwane, przeto przed 15tym b. m. nie możemy spodziewać się załatwienia. Wtedy dopiero główna kwatery zostanie na zimę założoną w Hasselt, Diest, lub Löven.

Onegdaj naładowany węglami bryg angielski zatonął z całą osadą. Wszystkie usiłowania około uratowania ludzi były nadaremne.

Opera, *Robert Djabel*, największe przynosi naszemu teatrowi dochody. Wczoraj gte przedstawienie tak było liczne, jak pierwsze. Dochód każdą razą wynosił przeszło 3,500 fran. (G. W.)

— Dnia 12 —

Dzisiaj o południu, około godziny 1szej, Król osobiście otworzy posiedzenia obu Izby.

Gazeta *Emancipation* utrzymuje, iż bardzo pomyślne wiadomości dadzą się słyszeć w mowie z tronu, iż nie tylko nie ma w niej rzeczy o nowym pożyczce, ale nadto, jakoby zapowiada zmniejszenie podatków. (All. Pr. St. Zeit.)

SZWECYA I NORWEGIA.

Sztokholm dnia 5 listopada.

W tutejszym kościele katolickim odprawiła się w przeszły czwartek msza żałobna, za duszę Ferdynanda VII, Króla Hiszpańskiego.

Towarzystwo Nauk i Literatury w *Göteborgu*, wybrało na swego członka, Kapitana *Johna Rossa*. Order Szwedzki, który miał na sobie, gdy był u Króla Angielskiego na obiedzie, nie inny byż musi, jak order Miecza, który po bitwie pod *Ratan*, otrzymał.

Do 29 października, w obwodzie miasta *Chrystyanii*, zachorowało na cholerę 322 osób, z tych 136 umarło, a 21 wyzdrowiało. Choroba ta coraz bardziej szerzy się w Norwegii; w parafii *Aggers*, do owego dnia zachorowało 237, a z tej liczby umarło 109.

— Dnia 8 —

Poseł Francuzki, Markiz *St. Simon*, jak nasza gazeta urzędowa donosi, otrzymał od swego Rządu rozkaz wrócenia do Francyi, a z tej przy czyny żądał pasportu 5 b. m. i takowy pozyskał.

Cholera w wielu miejscach Norwegii wzmagając się w tak zastraszający sposób, iż w niektórych punktach granice są przecięte i w *Swinesund* kwarantanna urządzoną została. W *Chrystyanii* do 6 listopada zachorowało 1140, z tej liczby umarło 535, a wyzdrowiało 176. (A. P. S. Z.)

FRANCYA.

Paryż dnia 9 listopada.

W *Lyonie* wychodzący *Courrier* zawiera, co następuje: „Dnia 3 listopada, około 1,000 ludzi, pod przywództwem kilku osób w mundurach gwardyi narodowej, udało się na cmentarz *Levassé* pod *Lyonem*, gdzie spoczywają zwłoki *Jenerala Monton-Duvernoy*. Wnet koło wrzaskliwych studentów otoczyło grobowiec. Trzej mówcy mieli mowy pisane stylem czasów republikańskich, przeplatane wróżbami o blizkim upadku *juste milieu*. Kommissarz policyjny, imieniem publicznego pokoju i poważania należnego miejscu ostatecznego spoczynku nieboszczyka, wywołał zgromadzenie do rozeyścia się. Lecz upominania jego przyjęto sykaniem, jawnymi krokami nieposłuszeństwa, groźbą śmierci i krzykiem: Precz ze szpiegiem policyi! Precz ze zbójcą r. 1845! Sam jeden publicznym urzędem zaszczycony, co obowiązek swój umiarkowanie wypełniał, widział się wystawionym na uwłaczające obelgi i najniegodziwsze postęпки. Nie mogąc wymóżyć uszanowania powinnego prawom i swej osobie, przeczytał za rzecz przyzwoitą, ztamtąd się oddalić. Niektórzy zapamiętali puscili się za nim z pałasami w rękę, i życiu jego, jak się zdawało, wielkie groziło niebezpieczeństwo. Około godziny 10 wieczorem, 50 do 60 osób, zebrawszy się przed domem prefektury, śpiewało pieśni republikańskie.

— W *St. Amand* z powodu wybierania bezpośrednich podatków, zgromadziło się 4—500 wionogrodników i robotników przed mieszkaniem me-

ra, protestując się przeciw wejściu urzędu do ich sklepów i zwlekając wypłatę podatków. Jenerał Porucznik *Petit* o tém uwiadomiony, rozkazał wystąpić z *Bourges* mocnemu oddziałowi 3go huzarskiego półku, dla uśmierzenia tych niepokojów. Gwardya narodowa, jakoby nie chciała wyruszyć.

— Dnia 10 —

Z *Touluzy* piszą, iż Hr. *Espagne*, przebywający w Departamencie *Gers*, na rozkaz Rządu, musiał przenieść miejsce swego pobytu do *Lille d'Alby*, w Departamencie *Tarn*.

Messenger zapewnia, iż koszta na danie wielkiego balu w teatrze Opery, otrzymaną ze składki sumę, przewyższają o 22,000 fr.; z tej przychyny, należący do składki zniewoleni będą do uczynienia dodatków.

Znowu wszczyna się mowa o mającym nastąpić podaniu projektu do prawa, przez który dla Ministra skarbu utworzy się kredyt na milion fran., by tę sumę wypłacić Królowi *Leopoldowi*, jako posag jego małżonki.

Jenerał-Porucznik, Hr. *Drouet d'Erlon*, Jenerał dowodzący 12 dywizją wojska, wydał następny rozkaz dzienny: *Nantes* 4 listopada 1833. Do środków, jakich się nieprzyjaciele Rządu chwytają, dla podsycania niepokojów i obawy w departamentach zachodnich, należy, w sposób niepodobny do wiary, rozszerzanie wieści, iż *Xiężna Berry* znowu się w tych stronach ukazała. Poczytuję za swoją powinność, całą niedorzeczność podobnej wieści wystawić i uspokoić wszystkich dobrze myślących mieszkańców oświadczaniem, iż Rząd ma pilnie zwrócone oko na wszystkie intryki przewrotnych podżegaczy zaburzeń, i potrafi zapobiedz ich przestępnym usiłowaniom. Dowódcy wojska liniowego i żandarmerji, podwoją swój zapał w ściganiu gromad zbrojeckich, jako też wszystkich osób, co by się słyszeć dawały z buntowniczymi krzyki, lub pokoy powszechny naruszyć mogły. (*All. Pr. St. Zeit.*)

ANGLIA

Londyn dnia 8 listopada.

Dnia 25 z. m. wieczorem wyszedł nadzwyczajny dodatek do *Chroniki*, który urzędowie donosi, iż miasta *Lejria* i *Koimbra*, oświadczyły się za Królową *Donną Maryą*. Toby przyspieszyło zapewne koniec wojny, gdyż *Don Miguel* jest teraz odcięty od swego oddziału armii, na północy zastawionego.

Don Carlos ma w całej Hiszpanii bardzo wielu stronników. Biega wieść, iż powrócił do *Abrantes*, gdzie pod tytułem Króla *Karola X*, miał u siebie wielkie pokoje. Rząd Portugalski skonfiskował 50 skrzyń z różnemi efektami, które *Infant* zostawił u Konsula Hiszpańskiego. (*G. W.*)

Courrier twierdzi, że odebrał wiadomości, wystawiające położenie *Don Miguela*, jako rozpaczającego. Rzeki mocno weszbrały i wszelki dowóz został mu przecięty.

Ze wszystkich naszych znaczniejszych portów, donoszą, iż w tej chwili na tamtejszych warstatach, okrętowych nadzwyczajna panuje czynność.

— Dnia 9 —

Byłemu Lordowi majorowi Londynu, *P. Piotrowi Laurie*, wręczyli obywatele, z wdzięczności za troskliwość jego o dobro miasta, podczas wyprawionej w tych dniach na jego cześć uczty, srebrny serwis, wartujący 2100 talarów.

Matka zmarłego *P. David*, wydawcy tureckoangielskiej grammatyki, otrzymała od Sułtana, przez naszego sprawującego interessa w Konstantynopolu, *P. Mandeville*, kosztowny pierścień brylantowy. (*G. C. W.*)

Xiążę i *Xiężna Gloucester*, zawczora dla oddania wizyty II. K. K. MM. przybyli do *Brighton*.

Xiążę Richmond, Sekretarz osad *P. Stanley*, i *Sir James Graham*, którzy się dla odwiedzenia Lorda *Melbourne* w jego majątności wiejskiej w hrabstwie *Hertford* znajdowali, mieli zamiar wczora tamtąd udać się do miejsc rozlicznych swego pomieszkania.

Lord *Althorp* wczoray po południu znowu przyjechał do Londynu.

Minister Hannowerski, Baron *Ompteda*, udał się na dwa miesiące do *Hannoweru*, a do załatwiania czynności na swém miejscu zostawił *P. L. Möller*.

We wczorayszém doniesieniu z birży w *Times* czytamy: Dotąd jeszcze nierozstrzygnięty stan walki w Portugalii, chociaż o ostatecznym jej wypadku wątpić nie można, nie zbyt pomyślny miał wpływ na papiery portugalskie; tak małe atoli były obroty, iż ani na jedną ani na drugą stronę nie ztąd stanowczego nie wynikło. Względem innych także zagranicznych papierów, nie nastąpiły znaczne zmiany.

Times zawiera dokładny opis wynalezioney przez Kapitana *Ericsson*, tak nazwaney maszyny ciepikowej, w której działanie pary przez ogrzanie powietrza atmosferycznego ma być zastąpione, i której rzeczona gazeta przepowiada wielkie powodzenie; dopiero, jak namienia taż gazeta, rozpocznie się straszliwa wojna między powietrzem a parą, i podług wszelkiego podobieństwa do prawdy, ostatnia w niej pokonaną zostanie. Działanie maszyny opiera się na wiadomej własności rozcieków, iż one zawsze układają się do równowagi i jednostajne parcie we wszystkich kierunkach wywierają.

Podług wiadomości z *Kalkuty* pod 4 czerwca, *Abbas-Mirza* ze swymi *Kusilbaszami* (czerwonogłowa) i *Kaszgarami*, z *Muschud*, napadł na chanat *Surcha*. Po trzydniowej walce *Persowie* górę odnieśli i opanowali miasta *Surcha* i *Mamunabad*. *Abbas-Mirza*, *Reza-Kuli-Chanowi* rozkazał oczy wylupić, a 16 emirów w okowach do *Teheranu* odesłać. *Xiążę Schirasu* wypowiedział wojnę swemu bratu *Abbas-Mirzie*, ostatni atoli posiadał wielce ważne miasto *Bassore*. *Abbas-Mirza* miał jakoby zagrozić, iż odda się w potężną opiekę, jeżeli Anglia po zeyściu starego *Szacha*, nie da mu pomocy.

Podług gazety *Sun*, tutejszy Poseł Hiszpański doszedł, iż agenci *Don Carlosa* wystali ztąd okręt bronią ładowany do Hiszpanii. Do tej wiadomości przydają, iż rzeczony Poseł rząd swój o tém uwiadomił, i okręt, jak wnosić należy, zostanie zabranym.

Następujące summy w Anglii od roku 1826 w podatku na ubogich wybrane zostały: roku 1826: 5,676,000 funt. szter., w r. 1827=6,179,000 f. s., w r. 1828=6,031,000 f. s., w r. 1829=6,038,000 f. s., w r. 1830=6,553,000 f. s., w r. 1831=6,509,000 f. s., a w r. 1832=6,731,000 f. s.

Następna jest liczba osób w Anglii od r. 1826, jako oskarżonych o przestępstwa, przed sądem stawionych: w 1826 r. = 15,986, w r. 1827 = 17,654, w r. 1828=16,307, w r. 1829=18,432, w r. 1830=17,759, w r. 1831=19,269, a w r. 1832=20,486. (*A. P. S. Z.*)

W Ł O C H Y.

Neapol d. 27 października.

Potwierdza się, iż Król, po odebraniu wiadomości, o zeyściu *Ferdynanda VII*, natychmiast znowu się protestował, przeciw uczynionemu postanowieniu na rzecz *Infantki Izabelli*, i wyraźnie żądał przywrócenia dawnego porządku następstwa tronu Hiszpańskiego, oznaczonego prawami *Salickimi*. Dwór więc nasz nie uznaje za Królową *Infantki Izabelli*, i to oświadczenie zakomunikował wszystkim dworom europejskim. (*All. Pr. St. Zeit.*)

Observacje meteorologiczne.	Czas Obserwacji.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	Wiatr.	Stan powietrza.
	d. 15 o 5 wieczor.	27 cal. 9.8 lin.	+ 1 stopni.	Póln.-Zach.	Snieg.
	d. 16 — — —	28 — 0.9 —	+ 2 — —	Zachodni.	Chmury.
	d. 17 o godz. 8 rano.	27 — 11.9 —	- 2 — —	Połud.-Wsch.	Chmury.

DODATEK

11 uro dnia 17 Listopada r. s. 1833 roku.

Rzym dnia 22 października.

Śmierć Króla Hiszpańskiego, jest dla Rzymu bardzo ważnym przedmiotem, a uznanie Królowej podlega wielkiej wątpliwości. Chociaż rozstrzygnięcia w polityce europejskiej, już nie tak, jak dawniej, zależą od Papieżów, jednak obecny przypadek stanowi pewny wyjątek. Niepodlega bowiem wątpliwości, że Królowa, przez uznanie tutejszego dworu, otrzymałaby moralną przewagę, można nawet sądzić, że przez taki krok, sprawa jej zupełnie byłaby zabezpieczoną. Publicznie nie jeszcze nie słyhać, jakie kroki Poseł Hiszpański, stronnik Królowej, P. Labrador, przedsięwziął u tutejszego Rządu. (Gaz. War.)

— Dnia 25 —

Dobrze zawiadomione osoby twierdzą, że papieżki Rząd w sprawie hiszpańskiej całkiem na rząd austriacki zapatrywać się będzie, a przynajmniej nie uczyni stanowczego kroku w tej mierze, dopóki Austria stanowczo się nie oświadczy. (Gaz. Codz. War.)

— Dnia 2 listopada. —

Dnia 28 p. m. Jego Świętobliwość Papież zwiedzał prawie zupełnie już ukończony kościół S. Pawła, którego budowa do zadziwienia nadwyzczay prędko postępuje. Po oddaniu czei na grobie, znajdującym się w Bazylice Sw. Apostoła pogrzebanego, oglądał nowe wspaniałe architektoniczne ozdoby, które zasłużyły na zupełne jego zadowolenie. Szczególniej podobały się mu nowe kolumny w liczbie 18 z białego i czarnego granitu, nad których oglądaniem długo się zatrzymywał. W samej rzeczy, nowa budowa, gdy zupełnie do końca przywiezioną zostanie, tak pobożne uczucia w świecie katolickim, jako też i powszechnie wzbudzi podziwienie archeologów i miłośników sztuk pięknych. (A. P. S. Z.)

Turyn d. 29 października.

Gazety tutejsze udzielają wyrok, wydany przez sąd wojenny w Alessandrii, przeciw Adwokatowi Mezzeni z Genui, fundatorowi towarzystwa: „La Giovine Italia“, jako i przeciw Adwokatowi Berghini i byłemu Naczelnikowi dywizji w Turynie Dominikowi Barberis. Wszyscy trzy zostali zaocznie na śmierć skazani, iż pod prawa wyjęci, i za bandytów pierwszej klasy ogłoszeni.

Margrabia Anglesey, dotychczasowy Lord Namiesnik Irlandyi, przybył tu z Londynu i uda się do Włoch południowych (Gaz. War.)

G R E C Y A.

Syra dnia 14 września.

Gazety tutejsze zawierają list z Nawarynu, donoszący o oddaleniu się wojsk francuzkich, które w ostatnich czasach żyły z mieszkańcami w zupełnej zgodzie. (G. W.)

O g ł o s z e n i a.

1. Od Wotyńskiej Izby Powszechnej Opięki ogłasza się, iż w niej będzie się przedawał z publicznego przez aukcyę targu, oddany na ewikocyę za uchybieniem terminu nieruchomości majątek obywatelki Anieli Nikołajowej córki z Ichnatjewych Mięczyńskiej, w Dubieńskim powiecie we wsi Jarosławiczach, 138 dusz płci męskiej włościan ze wszystkimi ich siemienistościami, uprawnemi gruntami i sianożęciami, lasem, pańskim domem, ekonomicznemi zabudowaniami i innemi gospodarskimi oporzędzeniami, za niepłacenie za pożyczką jej w Izbie 1830 roku stycznia 16 dnia, z terminem na jeden rok, kapitałnych złotych 100 dakatów, srebrem 5,380 rub., i assynacyami 13,700 rub. z nagromadzonemi procentami we cztery miesiące od późniejszego wydrukowania w Sankt-

Petersburskich Akademickich gazetach teraźniejszego ogłoszenia.

Dożywotni Członek Krynicki.

Sekretarz i Kawaler Kondratjew. (1313)

1. Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż przystąpi do tutejszego P. Cywilnego Gubernatora i Kawalera od Pragskiego Plac-Majora Podpółkownika Pohoskiego aresztant Symon Martinow, który powiadał, że jest niewiadomego pochodzenia; z rozporządzenia tego Rządu osnowanego na Ukazie Rządzącego Senatu dnia 13 kwietnia teraźniejszego roku przeznaczony do oddania w sołdaty, i że o dostawienie jego do Mińskiego Gubernialnego Rekrutskiego Urzędu dla przyjęcia do wojskowej służby, przepisano z tém pospołu Mińskiej Uprawie Policyi, iżby ten właściciel, do którego rzeczony Martinow okaże się należącym, prosił o niego (jeśli zechce), przepisany w przytoczonym ukazie porządkiem. Przymiotów rzeczony Martinow następujących: wzrostu 2 arszyny 4 $\frac{1}{2}$ wiersz., twarzy okrągłej, czystej, nosa miernego, oczu czarnych, włosów na głowie, wąsach i brodzie światłorusskich, wieku lat 27.

Sowietnik Warawka.

Sekretarz Amalicki.

Za Naczelnika Stołu Rytwiński. (1318)

1. Niżej podpisany za prawem wieczystem, w Aktach Izby Cywilnej Wileńskiej przyznanem, nabył dworek z ogrodem na Antokolu pod N. 1396 położony, od W. Edwarda Szulca, Kommissyoniera 12 klasy, i o tém wszystkich, mogących mieć pretensyę do takowego nabycia, przez trzykrotną w gazetach awizacyę zawiadamia.

Szymon Rudziński.

Печатамъ дозволяеся: въ должности Полицейскаго Прокурора Горькій. (1327)

Noty Muzyczne.

1. Z litografii M. Przybylskiego wyszedł Śpiew z ryciną, z towarzyszeniem Fortepianu, przez JP. Andrzeja Listowskiego, pod nazwiskiem: Pan Senator.

Przedaje się w Xigarni JP. Zawadzkiego na Zamkowej ulicy. Cena egzemplarza na białym papierze kop. 50 srebrem. (1253)

2. Scheda z Exdywizyi Xięztwa Radziwiłłów w dobrach Jawor w Powiecie Stonimskim Gubernii Grodzieńskiej położonych, dekretem exdywizorskim 1831 stycznia 7 dnia zapadłym wydzielona na wieczność Mikołajowi Chorażemu Wojsk Polskich, Jerzemu Majorowi Wojsk Rossyjskich, i Dominikowi Sędziemu Granicznemu Dziśnieńskiemu braciom między sobą, rodzonym Szaumanom, składająca się z chat ciągłych poddanych włościańskich jedenastu, jednej pustoszy karczmy, z budową dworną i oprócz ziemi pod włościanami najdujcej się, mająca obszaru dwornego wlok trzydzieści, morgow 2, przętow 204, jest do przedania. Azatém mający chęć kupi takowego wydziału, zechcą się zgłosić do W. Jerzego Szaumana Majora Wojsk Rossyjskich i Kawalera, współtatora mieszkającego w mieście Gubernialnym Wilnie, w domu Kangisera, na ulicy Tatarskiej położonym, dla umówienia się o szacunek pomienionej schedy i poinformowania

się z powyższego exdywizorskiego dekretu o szczegółach też schedę składających. (1309)

2. Pewny Francuz, mający attestat Uniwersytetu Wileńskiego, życzy sobie przyjąć obowiązki przy młodych ludźmiach, dla uczenia ich języka francuzkiego. Mieszka on w domu żyda Ayzika Wasiljowicz na rogu ulicy Pohulankowej. (1307)

2. Un François, muni d'un attestat de l'Université de Vilna, désire de prendre un engagement, auprès de jeunes gens, pour leur apprendre la langue françoise. Il demeure dans la maison du juif Ayzik Vasiljowicz au coin de la rue de la promenade. (1307)

2. W domu zeszłego Tytularnego Sówietnika Doroszki w mieście Wilnie przy Dominikańskiej ulicy pod N. 425 sytuowanym, znajdują się pokoje na drugim i trzecim piętrze ze stajnią i wozownią do najęcia, rocznie, półrocznie, lub miesięcznie.

Печаташь дозволяешься: въ должности Полицеймейстера Прокудинъ Горскій. (1295)

2. Dnia 9 t. m. listopada między 4tą a 5tą godziną w murach po Uniwersyteckich okradziono mieszkanie niżej podpisanego, gdzie między innemi rzeczami zabrano trzy losy ćwierciowe 42giey Loteryi Klassycznej Królestwa Polskiego na Klasę 5tą, których NN. 3,669, 4,780 i 6,215 — aby więc przywłaszczyciel onych, w razie wygranej, nie mógł korzystać, przez niniejsze awizuję. Józef Pieńkowski Sekretarz Gub.

Печаташь дозволяешься: въ должности Полицеймейстера Прокудинъ Горскій. (1302)

2. Niżej podpisana mam honor donieść łaskawey Publiczności, iż robię w naynówszym guście nowe loki i szeniony czyli kossy, oraz i stare przerabiam.

Mieszkam przy Cerkwi Sgo. Nikołaja na ulicy Zamkowej pod N. 72.

Johanna Rauin, Cudzoziemka z Frankfortu nad Menem.

Печаташь дозволяешься въ должности Виленскаго Полицеймейстера Прокудинъ Горскій. (1316)

2. Niżej podpisany, w dniu dzisiejszym 14 nowembra, Kolektor utrzymujący Loteryę Warszawską, jadąc przez miasto drążkami zgubiłem siedmnaście Numerow na klasę piątą Warszawskich biletow z pugilaresem safianowym czerwonym. NN. na tych biletach są następnie: 2356, 2357, 5584, 20241, 2244, 17462, 22684, 22692, 22888, 29218, 29344, 31471, 31472, 33613, 33614, 27310 i 28429, o czém awizując przez niniejszą Gazetę mam honor błagać znalazcy takowych biletow o powrót w ręce moje w domu mieszkania mego w Michela Zetela na Wielkiej ulicy, za co otrzyma przyzwoitą nagrodę; wszystkich zaś WW. grających czyli utrzymujących odemnie bilety na loteryę warszawską proszę, iżby, chociaż dziś wymienione bilety są przezemnie zatracenemi, raczyli przy przedstawieniu czterech wziętych uprzednio klass zjawić się do kantoru, dla wzięcia świadectwa,

do kogo mianowicie należeć miał los biletu czyli Numer piątey klasy; że za zaborifikowaniem należnych za N. piątey klasy biletu pieniędzy prosto za świadectwem przezemnie wydaném, wygrane pieniądze, jaka ilość przypadnie, odbierze, w tém nayswięciej ręcząc i obowiązując się, własną ręką podpisując. Gierszon Amszterdam.

Печаташь дозволяешься Виленскій Полицеймейстеръ Прокудинъ Горски. (1311)

2. Za Trocką Bramą na placu zborowym, w mieszkaniu JW. Cedrowskiego Nadwornego Sowietnika, znajduje się do sprzedania za bardzo zniżoną cenę, Pantaljon mahoniowy, nowy, z 6 i pół oktavami, 5 pedałami, mechaniki nowowiedeńskiej, nieustępującej angielskiej, z bronzami i muzyką janczarską. Życzący mogą widzieć i dowiedzieć się o cenie, oraz umawiać się z rzeczonym JW. Cedrowskim każdego dnia od rana do południa. (1310)

Печаташь дозволяешься въ должности Полицеймейстера Прокудинъ Горски.

3. Rada Mieyska Wileńska, wskutek nastątej dnia 7 t. m. rezolucyi, wzywa niniejszém wszystkich Mieszczan Wileńskich, po rozmaitych Guberniach i Powiatach mieszkających, aby niezwłocznie jawili się na Ratusz Mieyski Wileński, dla podania osobie nanowo Rewizkich Skazek, wskutek N a y m i ł o s c i w s z e g o Manifestu dnia 16 Junii ter. r. o uczynieniu nowej 8ey Rewizyi narodu wydanego; przyczém uprasza wszelkie Władze i Obywateli, pod wiedzą których mogą przemieszkować Wileńscy Mieszczanie, aby onych nie utrzymywali bez należytych świadectw o zapisaniu siebie nanowo do Skazek i o zapłacie Skarbowych od nich należnych podatkow, z zastrzeżeniem oraz tychże Mieszczan, iż jeżeli do dnia 1 Maja następnego 1834 r. nie podadzą o sobie Rewizkich Skazek, wówczas będą do tego zagnani przez Władze wykonawcze z zapowiedzianym sztrafem. Roku 1833 miesiąca Nowembra 8 dnia.

Józef Krzemiński R. M. W.

Pismowodca Prosper Bagiński. (1297)

P r e n u m e r a t a.

Poprawa pomyłki.

2. Mamy honor oznaymić uczoney publiczności, że wkrótce wydawać będziemy Słownik Hebraysko-Rossyysko-Polsko-Niemiecki, zawierający około 300 arkuszy, podzielony na 6 tomow in 8vo. Cena prenumeraty r. sr. 6. Dzieło wychodzić będzie pojedynczo, za opłatą częściową, za każdy tom 1 r. sr. z góry. Prenumerata przyymuje się w handlu ksiąg rozmaitych S. Salkinda na Niemieckiej ulicy w domu Hrabi Tyszkiewicza, za danym zadatkem r. sr. jednego, który na konto 1go tomu zaliczonym będzie. Prosimy więc łaskawey Publiczności, aby raczyła nam bydź w pomocy prędszego przyprowadzenia do skutku naszego zamiaru. L. Germaisa.

M. Orkawin.

Uczyciele w nowej Hebrayskiej Szkole w Wilnie. (1303)

Drukarnia A. Marcinowskiego.

Dozwala się drukować. Wilno. 1833. d. 17 Listopada.

CENZOR LEON BOROWSKI.